Delo

Država: Slovenija

Stran: 14

Površina: 1.160 cm^2

12.08.2025

Torek

1 / 4

Nahrbtniki, žulji, praske in 400 palačink

Planinski tabor na Dovjem

Savinjska planinska društva postavljajo tabor že 40 let, prvi tovrstni na Slovenskem so vzniknili pred stoletjem

Tik pred vstopom na Dovje, prikladno izhodišče za obisk gora, že od začetka poletja stoji rdeč smerokaz z napisom Planinski tabor. V njem se še do konca poletnih počitnic kalijo mladi planinci, večinoma iz celjske regije in okolice. Savinjski meddruštveni odbor planinskih društev postavlja tabore za otroke in mladino že 40 let, prvi tovrstni na Slovenskem pa so vzniknili pred sto leti in so povezani z začetki organiziranega planinstva pri nas.

SIMONA BANDUR
besedilo in fotografije

Na taboru na Dovjem, kjer so se minuli teden kalili mladi iz planinskih društev Žalec, Galicija in Prebold, je bilo ob našem obisku okoli 90 ljudi: približno 60 otrok, od starosti približno devet let naprej, in 30 članov vodstva. Po koncu tedna, polnem nalivov, je tabor izdatno obsijalo sonce, otroci so bili razdeljeni v štiri skupine, v katerih so usvajali veščine prve pomoči, orientacije, spoznavali planinsko opremo ter se učili osnovnih vozlov. »Tabor praviloma organiziramo tako, da imamo štiri dneve izletov in dva za druge dejavnosti,« je tedenski urnik okvirno orisal Matjaž Žohar iz žalskega planinskega društva, eden od članov vodstva tabora.

Večji otroci so se ravnokar urili v bližnji ferati v ostenju Grančišča, na katero je lep pogled prav iz tabora. »To je preizkus pred jutrišnjim pohodom na Triglav,« je napovedal sogovornik, ki ga planinci poznajo po vzdevku Biba. Na najvišji slovenski vrh se je tisti torek podalo 14 večjih otrok in pet spremljevalcev, za mlajše so pripravili manj zahtevne pohode, denimo v Tamar, na Grančišče, do jezera Kreda mimo Mlačce, na Dovško babo ..., je našteval sogovornik sredi tabora z velikimi šotori, nekaterimi pokritimi s folijo. »To so šotori večinoma še iz stare Jugoslavije,« je predstavil njihovo začasno domovanje, polovico jim jih daje v najem vojska, polovico dobijo od celjske civilne zaščite.

Pet velikih šotorov je spremenjenih v spalnice za otroke; ležišča v njih so po taborniško preprosta: na lesenih paletah, na katere položijo penasto gumo. Vso to opremo so ob začetku postavljanja tabora pripeljali z dvema vojaškima kamionoma, še za dva je bilo druge opreme.

Luksuzna kopalnica

Na drugi strani je montažna umivalnica: pravi luksuz, saj imajo že nekaj let pretočni plinski bojler in s tem tudi toplo prho, kot je vzkliknil sogovornik, ki se seveda še dobro spomni umivanja z ledeno mrzlo vodo. Ob kopalnici na prostem je pomivalnica posode z neizpodbitno najlepšim razgledom, še en šotor naprej pa osrčje tabora – kuhinja. V njej je po velikem loncu že vešče sukala kuhalnico Marta Matko in s širokim nasmehom v harmoniji z vonjem po hrani širila dobro voljo. V oporo so ji bile štiri pomočnice, ki prav tako ne zamudijo priložnosti, da teden dni preživijo z otroki na planinskem taboru. »Kuharice nas razvajajo,« je poudaril Biba. Marta Matko je pritrdila: »Kuhamo samo to, kar imajo otroci radi.«

Da ve, kaj otrokom tekne, dokazuje že to, da je šolska kuharica iz Šempetra. Torej niti med počitnicami ne izpusti kuhalnice? »Kuharica nikoli ne neha kuhati, navsezadnje mora kuhati doma,« je vzkliknila njena pomočnica Manja Petrovec, sicer vzgojiteljica, ki že leta prihaja na tabor ter »pomaga Marti – ker se lepo razumemo in se imamo lepo«. »Res se imamo luštno,« je sklenila šefinja kuhinje. Vse to je zapečatil Matjaž Žohar: »Če nimaš dobre kuharske ekipe, ves tabor trpi!«

Jedilnik je, kot rečeno, ustvarjen na letih izkušenj dela z otroki. »Otroci imajo radi tako rekoč vse, kar je z mletim mesom: makaronovo meso, haše omako s špageti, pripravimo tudi hamburgerje. No, v nedeljo smo imeli, kot se spodobi za nedeljsko kosilo, dunajca, samo goveje juhe ni bilo,« je naštevala Marta Matko. »Je bila pa prežganka,« se je zaslišalo izza omizja. Poseben dan je, ko pripravljajo palačinke, med 300 in 400 jih naredijo, pečejo jih ves dan.

To gre seveda v slast celo najbolj izbirčnim, a tudi ti prav veliko manevrskega prostora nimajo – na taboru je treba jesti tisto, kar je na voljo. »Na začetku so morda še lahko malo izbirčni, ker imajo zalogo v nahrbtnikih, potem pa nič več,« je še iz izkušenj poročal Matjaž Žohar. Sicer pa se zdi, da ima na višini vse malo boljši okus. Medtem ko smo preverili, da je tudi kava pod vršaci boljša, je bilo slišati žvižg piščalke in nato poziv: »Če ste žejni, pojdite pit, potem pa se premaknite na naslednjo točko.«

Planinski vozli

V enem izmed šotorov je bila ekipa pod vodstvom zdravnice Alenke Kobal zbrana okoli lutke za oživljanje in ponavljala osnove. Mladi udeleženci so se zvrstili okoli lutke in ponovili postopek vse do masaže srca. Alenka Kobal, sicer zdravnica v žalskem zdravstvenem domu, je osrčje taborskega zdravstvenega osebja. K sreči jo večinoma potrebujejo za žulje in praske, se je nasmehnila. »Poznajo pa me tudi po tem, da sem tečna s kremo za sončenje,« je dodala. Mazanja s kremo res ne marajo, so nemudoma pritrdili otroci, zlasti fantje, ki so takoj našli način, kako bi se sami enako dobro skrili pred soncem. Zdravnica se je ob tem prizanesljivo smehljala, jasno je bilo, da bo naslednji dan, ko bodo šli na pohod, brez izjeme sama lastnoročno poskrbela za zaščito. Alenka Kobal se tabora prav tako udeležuje že leta, pridružila se mu je zaradi sinov, ki sta ga obiskovala. Zdaj sta že med večjimi udeleženci, sin Luka je že drugo leto v vodstvu in je tokrat na delavnici otroke učil osnovnih planinskih vozlov.

Podobno kot 19-letni Luka Herman, po novem študent medicine, je podmladek vodstva 21-letna Zarja Sagadin, sicer študentka psihoterapije. Na planinske tabore hodi vse od tretjega razreda osnovne šole, le v srednji šoli ga je enkrat izpustila. »Rada pridem zaradi družbe in aktivnosti – vedno je prijetno na orientaciji pa na bazenu, v hribe pa tako ali tako rada hodim.« Letos je sicer nekoliko drugače, saj je prvič v vodstvu, je dodalo mirno dekle, nima sicer posebne odgovornosti, pomaga pa s kakšnimi ustvarjalnimi delavnicami in pri večernem programu.

Skrb za podmladek

Čeprav se je na taboru zdelo, da imajo zagotovljen podmladek, to ni samoumevno. Le malo jih zares

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

vztraja, osip je velik, največji ob prehodu v srednjo šolo, je povedal Matjaž Žohar. »Kdor ostane takrat oziroma se vrne, ko je na fakulteti, običajno tudi ostane, a iz generacije 20 do 30 otrok ostane morda eden.«

V preteklosti je bil planinski krožek ena osrednjih dejavnosti, zdaj pa ima konkurenco s številnimi drugimi. »Poleg tega je veliko tistih, ki so planinci, tudi športnikov, zato imajo pogosto istočasno še kateri drug tabor. Ker je več dejavnosti, se moramo kar malo potruditi, da vzbudimo zanimanje med otroki in mladimi,« je dejal sogovornik in dodal, da to ne bi bilo mogoče brez prostovoljcev, med katerimi si mnogi vzamejo dopust, da so teden dni na taboru z otroki.

Ključni pri vzgoji mladega roda planincev, ki bodo temu tudi zavezani in ne bodo zgolj turisti v gorah, so po njegovem mnenju planinski krožki in še zlasti njihovi mentorji. Pomembni so tudi starši, je še poudaril, nekateri so bili v njihovem taboru še kot otroci. Prvega so v Savinjskem meddruštvenem odboru planinskih društev pripravili že leta 1983 (izpustili so ga samo dvakrat – v času osamosvojitve in med pandemijo), ko se je v Logarski dolini v sedmih izmenah zvrstilo skoraj dvesto otrok in 50 spremljevalcev. Lani, ko so taborili na Soriški planini, se je izmenjalo 400 udeležencev in 170 članov vodstva, v štirih desetletjih je pod savinjsko platneno streho taborilo okrog 15 tisoč mladih planincev.

Gonilna sila vsega tega je Milan Polavdar iz planinskega društva Zabukovica, ki je ponosen, da so se v vseh teh 40 letih imeli dobro in v slogi pripravili tabor. Ponosen je tudi, ker »niti enkrat ni bilo večjega prepira, čeprav pravijo, da 'v španoviji še pes crkne'. Vedno smo se skupaj dogovorili in šli na ogled prostora, skupaj postavimo tabor ob začetku počitnic in ga konec poletja podremo. V tem projektu smo aktivna vsa društva in mislim, da je to eno največjih planinskih taborjenj v Sloveniji,« je dejal.

»Ce ste žejni, pojdite pit, potem pa se premaknite na naslednjo točko.«

Lani, ko so taborili na Soriški planini, se je izmenjalo 400 udeležencev in 170 članov vodstva, v štirih desetletjih je pod savinjsko platneno streho taborilo okrog 15 tisoč mladih planincev.

Po prvi svetovni vojni

Posebne okoliščine po prvi svetovni vojni so mlade na Primorskem prisilile, da si je v gorah poiskala varen kraj za sprostitev – in prav tam so pred stoletjem vzniknili planinski tabori, zgodovino orisujejo pri Planinski zvezi Slovenije (PZS). Leta 1925 so na Vogrskem organizirali prvi mladinski tabor, začeli so se širiti, zlasti po ustanovitvi Mladinske komisije pri PZS leta 1956 so postali pomemben del vzgoje planinskega podmladka. Še vedno se jih vsako leto udeleži več kot 1100 mladih planincev iz vse Slovenije, v zadnjih 20 letih jih je obiskalo več 22.000 otrok.

Od vrtca do vodstva

Planinski tabori niso pomembni samo za vzgojo bodočih planincev, temveč za vzgojo otrok in mladine na splošno, je poudarila Ana Skledar, načelnica mladinske komisije PZS. »Mladih ne povežejo le z naravo, ampak jim pokažejo, kaj pomeni sodelovati, soustvarjati, živeti v skupnosti, kjer niso odvisni le od sebe in svojih staršev, temveč od tovarišev.« Tudi njena pot v planinstvo se je začela tako: prvega planinskega tabora se je udeležila še v vrtcu, pozneje se je vračala vsako poletje, najprej kot osnovnošolka, nato kot dijakinja in naposled kot del vodstva. Ta teden je vodja tabora na Mlačci, ki je organiziran kot počitniško varstvo. »Tabori danes so popolnoma drugačni kot še pred desetletjem, saj so tudi otroci drugačni in odraščajo obkroženi z ekrani. Ta teden je zanje popoln odklop, saj v nekaterih primerih niti elektrike nimajo. Zato je vse popolnoma drugače in zato tudi zelo koristno.«

Fantastične štiri iz kuhinje

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Delavnica oživljanja z zdravnico Alenko Kobal

Planinska kopalnica, menda pravi luksuz, saj imajo toplo prho.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Ko niso v hribih, imajo v taboru delavnice.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!